

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICĂȘCA, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 Lei.
Pe jumătate de an 5 Lei.

APARE ODATA ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 206.

Predici?

De câteori sfârșesc slujba fără predică, par'că să hulue biserica cu toate petrele din ea pe conștiința mea. Și iarăși de câteori după slujbă îmi ridic în fața poporului glasul, însufletirea (și pregătirea) ca să *învăț*, simțesc o mărire, un fior, simțesc — și numai atunci simțesc — că sunt *învățatul* marelui *învățător*. Socot că nu e bolnavă conștiința mea, când mă muștră sau mă laudă, după cum *învăț*, sau nu — dimpotrivă cred, că e sănătoasă, e „trează”, cum *învățăm* în Seminar. Ea îmi spune adevărul: că nu să poate găta activitatea și slujba mea de păstor cu cetirea slujbelor din Molitvelnic și Liturgier.

Conștiința mea e în consonanță cu voința și porunca divină, căci muștrările ei le văd scrise și în scripturi, în toate scripturile dela Moise până la Apocalips. Să le mai repet pe toate e de prisos. Amintesc pe cea dela Ezechiel: „Și de nu vei grăi celui păcătos să se întoarcă dela căile lui, el va muri... dar sângele lui din mâna ta îl voi cere” (22, 8). O văd această fioroasă muștrare scrisă și în evanghelie, în cuvintele Lui dela Ioan: „De nu așa fi venit și nu așa fi grăit lor, păcat nu ar avea, iar acum răspuns nu au pentru păcatele lor” (15, 22). Mă gândesc și mă întreb: și eu sunt trimis să *învăț*, să „arăt” oamenilor lucrurile Lui? Și dacă nu le arăt? Hotărât groaznică răspundere rămâne pe mine și sufletul meu. Cu ea voi trece în cealaltă lume.

Dar nu numai scripturile, ci și rațiunea mea naturală îmi arată și mă întrebă ce fac, ce mă face *învățatul* Lui, dacă nu predic?

Recitez aceleași slujbe, aceleași vorbe de ani de zile? Cetesc și cânt în biserică? Împart slujba în două cu cantorul, eu cânt din altar și el răspunde din strană? (Ba dacă îl pun pe el să mai cetească și cazania din strană, el are mai mult ca jumătate de spus).

Cântăm și cetim amândoi și dacă eu nu predic ce mă arată, ce mă face *învățător* și *păstor* al turmei??

Dar nu numai scripturile, conștiința și rațiunea naturală, ci și vremile noastre ne sunt o poruncă grăitoare să *învățăm*, să predicăm „cu vreme și fără vreme”. Hotărât, vremile s'au schimbat, nu mai sunt cele de eri și cu ele odată par'că

s'au schimbat și oile noastre. Hotărât nici ele nu mai sunt celea de eri. Din fronturile și depărtările, în cari le-a împărșiat războiul, au adus otravă în staul și suflet. O vedem, o simțim mereu această otravă.

În mijlocul oilor mele infectate sau amenințate a să infecta să tac eu și amvonul meu, ar însemna, că las conștiința să strige după mine că sunt „păstorul ce doarme” (Naum 3, 18), „trâmbița ce și-a pierdut glasul” (I Corint. 14, 8), „sarea ce și-a pe dut puterea” (Luca 14, 34) și „lumina ce s'a făcut întunec” (Romani 2, 19).

După războiu, după mari frământări trupești și sufletești, sufletul poporului nostru trece azi prin crize și răspântii.

Pe sute de căi rătăcite poate apuca fără călăuz — și în sute de feluri să poate îmbolăvi, poate muri fără doctor. În aceste vremuri par'că anumit pe noi strigă apostolul Pavel: „Duceți-vă și stând în biserică grăiți poporului despre rosturile acestei vieți” (Faptele Apostolilor 5, 20). Le lăsăm aceste „rosturi” pocățiilor sau și mai rău, socialistilor, comuniștilor? Ar fi o crimă pastorală!

Și dacă conștiința, scripturile și vremile pun predica cu atâta răspundere pe sufletul nostru, ne întrebăm să predică în biserică noastră? Nu se poate tăgădui răspunsul: foarte puțin, în foarte puține locuri. Hotărât, starea aceasta actuală în carea slugim, cetim și cântăm numai în biserică nu este, nu poate fi cea corectă și adevărată. Par'că ne-am depărtat de chemările noastre pastorale: a *învăța* „cu vreme și fără vreme”, par'că am uitat porunca Lui testamentară: „mergând *învățați*”. Urmările rele sunt evidente: Biserica noastră par'că nu mai satisface claselor culte cari așteaptă mai mult decât slujbele din cărți oricât de ideale și frumoase ar fi ele. Ba par'că și poporul nostru de azi e mai pretenziv în acest teren ca cel de eri. În aceste vremuri de crize sufletești așteaptă și el *învățături*, talmăcirii și dacă nu le află în biserică noastră, nu e mirare că le caută și le ascultă la pocății și la sectari.

De *încheere*: vorba și întrebarea „predici?” nu e a mea — un mic și neînsemnat ostaș alui Hristos. — Ea e a divinului Isus, e a conștiinței noastre, a scripturilor și vremilor noastre. Pentru noi

preoții aceasta întrebare e o chestie de suflet, de răspundere sufletească; o întrebare pentru care trebuie să ducem răspuns și răspundere în cealaltă lume Aceluia, care ne-a trimis cu porunca „mergând *învățați*”...

Este apoi aceasta întrebare în legătură cu biserica și țaria ei. Răspunsul pozitiv sau negativ ce-l vom putea pune după această întrebare, însemnă, că biserica noastră înaintează spre împlinirea marilor și adevăratelor sale misiuni duhovnicești — sau rămâne încă cu „litera” care chiar și dacă nu „omoaie” totuși „roade” nu arată.

Dela răspunsul cel bun ce-l vom putea da acestei întrebări atârnă deci mântuirea noastră sufletească, întărirea bisericii noastre și a neamului nostru.

Să ne nizuim, să ne ostenim a-l putea da.

Ioșif Trifu, preot.

Înființarea institutului teologic din Arad

de Dr. T. Botiș.

(Urmare.)

După ce poporul nu e așa cultivat, că dela sine să se convingă despre fofosele institutelor înființate de stat pentru binele lui și însăși ierarhia în astfel de cazuri, când ordonațiuni o scot din principiile sale obișnuite, nu e aplicată a lumina poporul despre bunele intențiuni ale administrației de stat, urmează de sine, că o influință mai mare a clerului asupra credincioșilor, va pricinui și mai mari greutatea la înființarea institutelor pentru luminarea poporului.

Însuși inspectorul Nestorovici se plânge, că ierarhia gr. neuntă lucră într'ascuns co tra înființării școalelor naționale și acum însuși face o astfel de propunere, ca poporul să ajungă în atârnare și mai mare față de preoțimea sa.

E cunoscut că datorită religioase ale credincioșilor greco-neunți constau în observarea strictă a ceremoniilor externe bisericesti, pe cari păstorii sufletești le săvârșesc pentru plată. Practicarea externă a obiceiurilor bisericesti se consideră de cele mai importante manifestări ale pietății și ale religiozității. Deci dacă clerul va fi împuternicit în numele Maj. Sale a aduce la evlavie păstorii săi prin măsuri și mai aspre, va apăsa și sărăci poporul, pe truca preoții sub pretextul pietății și al religiozității îi va sili la slujbe bisericesti renabile pentru ei, din cari însă nu va câștiga nici adevărata pietate, nici moralitate. Este adevărat, că preoțimea gr. ne-

nită e slab dotată, dar tot așa de adevărat este și aceea, că se folosește lacom de toate ocaziunile, unde poate câștiga ceva.

Părerile contelui Baldacci le primește și consiliul de stat și pe baza lor aduce următoarea hotărâre: Mijloacele propuse de consiliul locotenent regesc și cancelaria ar deschide clerului greco-neunit un câmp liber pentru proceduri arbitrare, ba chiar și pentru oprirea poporului încredințat păstoririi lui. Zelul adevărat și congruent cu binele statului pentru religioase se poate deștepta numai prin instrucțiune și pildă bună. Sunt însă puțini între preoți dela sate, cari să fie inzeștrați cu cunoștințele trebuincioase pentru luminarea și convingerea poporului. Deoarece intențiunea preafinală în chestia înființării unui seminar pentru creșterea preoției tinere a fost adusă în diferite rânduri la cunoștința cancelariei ungare cu îndrumarea, ca să se consulte cu mitropolitul, atât asupra înființării acestei instituții salutare, cât și asupra creierii fondului necesar, ar trebui din nou atrasă atențiunea cancelariei ungare asupra ordinului preafinal și îndrumată să ceară propuneri dela mitropolitul și să le înainteze cât mai îngrabă pentru a fi supuse hotărârii preafinalte.¹⁾

Hotărârea consiliului de stat o aprobă și împăratul și regele Francisc I.²⁾ Mitropolitul din Carloveț fu îndrumat să înainteze de urgență un proiect referitor la înființarea seminarului.

O alta propunere a inspectorului Nestorovici, ca nime să nu fie hirotonit de diacon ori presbiter, dacă n'a cercetat școalele preparandiale, porni din nou desbaterea chestiei prin autoritățile statutului și ale bisericii.

Consiliul locotenent regesc cere opiniunea mitropolitului și a episcopilor asupra propunerii lui Nestorovici. Toți sunt de părerea, că nu e nici folositoare, nici necesară. Orașele, în cari se află preparandiile sunt îndepărtate și astfel tinerii dela periferii numai cu mari greutate le-ar putea cerceta. În Carloveț, Vârșeț și Pacraț sau înființat deja școli pentru creșterea viitorilor preoți. Propunerea inspectorului a stîrmit conștient la înaltul cler. Mitropolitul spune, că intelectualii poporului greco-neunit văd în școala preparandială un mijloc de a propaga unirea. Nu poate avea încredere în asemenea școli, la cari funcționează ca dascăli „oameni de caracter urât, cum e și catihetul din Arad.”³⁾

Opoziția clerului zădărnici realizarea propunerii lui Nestorovici, provocă însă un nou ordin preafinal către cancelaria ungară, ca să se ia cât mai îngrabă măsurile necesare pentru înființarea unei școli clericale în v'una din diecesele greco-neunite după modelul institutelor din Carloveț, Vârșeț și Pacraț.⁴⁾

Precum văzărăm din cele premerse intențiunea Curții era să se înființeze un „Seminar general” pentru toate diecesele greco-neunite din Ungaria.

Opiniunea mitropolitului din Carloveț e, că întemeierea unui seminar general cu caracterul unui institut teologic superior, în care să se crească profesori și dignitari bisericești, e fără nici un scop și neexecutabilă. Ca institut general pentru pregătirea clerului pastoral din toate diecesele, nu e absolut trebuincios, nici suficient pentru creșterea contingentului necesar de preoți, ba din pricina speselor de clădire și întreținere și a creierii fondului necesar îl află de o imposibilitate fizică și morală. Pentru timpul de față și până când prin școlile naționale aduse într-o stare mai bună și prin înmulțirea gimnaziilor

relativ foarte puține, candidații nu-și vor putea câștiga cunoștințele pregătitoare de lipsă, să-i-se permită mitropolitului a înainta un plan pentru organizarea de institute clericale în fiecare dieceză, după modelul celor din Carloveț, Vârșeț și Pacraț.

Memoriile, ce le înaintă mitropolitul în chestia înființării unui seminar, cuprind următoarele obiecțiuni:

Faptul, că clericii greco-neuniți înainte de hirotonie trebuie să se căsătorească. În mitropolie se află 2000 de parohii și astfel numărul seminaristilor ar trebui să fie cel puțin 200 și după cursul studiilor ar dura 2-3 ani, contingentul ar crește și mai mult.

Sub domnia împăratului Iosif al II-lea s'a făcut preliminarul pentru înființarea unui seminar în suma de 58,460 fl., acum n'ar ajunge nici 500,000 fl.

Edificiile mănăstirești nu sunt potrivite spre scopul acesta, pentru că aceste zac în păduri și munți și pentru prezența, controlul și supravegherea atât de trebuincioasă a arhiepiscopului asupra unui institut de creștere preoțească sunt îndepărtate.

Pentru susținerea seminarului s'a socotit odinioară 22,000 floreni la an, acum n'ar ajunge nici de patruori atâția. Scăzând veniturile fondului național, abia 8000 fl. s'ar putea întrebuința spre scopul acesta. La congresul național din urmă s'a hotărât, ce e drept, ca mitropolitul și episcopii în schimbul urcării viitoare a dijmelor în natură să deie pentru augmentarea fondului 9,500 fl., ear mănăstirile 11,630 fl., dar ridicarea dijmelor nu s'a putut realiza și așa episcopii în subzistența lor sunt avzați la singurul provent convențional („Conventional Provente”) și în mijlocul scumpetei actuale se află în cea mai mare dilema. Dela acestia deci se pot aștenta abia câteva contribuiri și chiar dacă ar încurge ceva dela mănăstiri în fondul național nu s'ar putea acoperi nici a patra parte a trebuințelor.

Tinerimei sărace, care singură se dedică carierei preoțești, îi lipsește cu desăvârșire cultura mai înaltă și pregătirea literară. Și aflarea de profesori apți ar întâmpina mari greutate, pentru că la neuniți avantajile stării preoțești sunt foarte slabe și veniturile parohiilor mizerabile.

Față de aceste obiecțiuni ale mitropolitului cancelaria ungară e de părerea, că intențiunea M. Sale nu e, ca să se înființeze încă de acum un seminar pentru toți, ori cel puțin pentru majoritatea candidaților de preoți greco-neuniți, ci să se organizeze la început un astfel de seminar general, în care să fie crescuți anual din fiecare dieceză trei-patru clerici. Un asemenea seminar general s'ar putea înființa fără multe spese, într-o mănăstire și anume în cea a Gergetegului, din apropierea Carlovitului, de unde călugării s'ar muta într-o altă mănăstire. Organizarea aici a institutului n'ar cere dela episcopi cheltuieli mai mari, decât înființarea de școli clericale diecezane, cari reclamă și spese de zidire și întreținere. Pentru un seminar mai ușor s'ar putea crește și profesori, decât pentru mai multe școale clericale. Pe lângă seminarul general din Gergeteg pot să existe și școalele clericale din Carloveț, Vârșeț și Pacraț.

Față de obiecțiunea, că clericii greco-neuniți înainte de a fi înaintați la treapta diaconiei trebuie să se căsătorească, observă cancelaria, că și elevii școalelor clericale se află în asemenea stare și se căsătoresc după absolvirea studiilor.

În scopul transformării mănăstirii Gergeteg într-un seminar să fie îndrumat Consiliul locotenent regesc a esmite un arhitect de stat, care în conțelegere cu mitropolitul să facă planul necesar.

(Va urma.)

Recreditiv istorice în jurul icoanei dela Prizlop.

(1780—1913.)

(Urmare).

E de relevat, că Clain și-a compus istoria sa bisericească tipărită de Cipar, în acte și fragmente, la 1855, pe timpul când era în Blaj, pe la 1790—1801. Tot pe acest timp și-a scris și revediat Clain și celelalte opere de istorie bisericească a românilor¹⁾.

Rezumat, Clain relatează, cumcă icoana mănăstirii Prizlop, adusă la Blaj în 1762 a fost transportată în 1764 la Viena și se păstrează încă acolo la anul 1891, când el își termină istoria.

4. Icoana în Viena ori Prizlop?

(1801—1915).

Până azi nu s'a dat de vr'un document, care se mărturisească, că icoana noastră dusă la Viena a fost cândva readusă de acolo. Dl. Rada crede, că: „icoana care se află la Viena a fost dusă dela mănăstirea gr. cat. din Pócs în anul 1697”. Adevărat, că dela Pócs s'a dus la Viena o icoană a Preacuratei Fecioare Maria care a plâns ca și icoana noastră²⁾.

Nu mai că icoana aceasta, carea și azi se află la Viena, e deosebită de icoana Prizlopului și a fost dusă la Viena cu 67 de ani (în 1697) mai înainte, ca icoana românilor (1764).

Se prea poate, că icoana carea acum e la Prizlop și fu acolo adusă în 1913, din Blaj, e numai un surrogat al celei originare din Viena, așa cum e simplă imitație și cea ruteană care azi e la Pócs, cu cea originară ruteană din Veszal E de relevat, că și imitația din Pócs a plâns în 1715, ba asemenea „lăcrămări” au mai survenit în: Klokocs la 1668, și mai târziu în Tokay și Husztköz³⁾.

Istoricul Bunea era cât se poate mai prepuelnic față de autenția icoanei, carea se afla la Blaj și fu apoi dusă în Mai 1913 cu împunător alai bisericesc la Prizlop. Am văzut mai sus, cumcă el susține categoric în anul 1902, că icoana originară miraculoasă se află încă tot la Viena, în catedrala Sfântului Stefan, cu toate că între 1888—1898 prietenului său profesorului Hasszu, îi succese să câștige ofiția publică pentru autenticitatea icoanei aflătoare în odăița delângă biserica curții.

Am încercat se arăt, că pe ce bază și-a rezimat Bunea părerea sa, privitoare de existența icoanei adevărate la Viena. Dânsul însă precizază, că icoana e la sf. Ștefan. Partea aceasta a aserțiunii sale nu-mi dă mâna să o pot controla. În punctul acesta nu poate fi nici înfirmat, nici confirmat, cel puțin nu de datele cari ne sunt cunoscute în timpul actual.

Alt istoric al bisericii unite, Grama, încă era de credința lui Bunea, că icoana noastră să păstrează în Viena. Grama carele a studiat în Viena, amintește de transportarea icoanei la Viena din anul 1764 dar despre restituirea acesteia tace, ce însă nu putea să-o facă, dacă ar fi știut-o renapoiată la anul 1884, când adecă și-a publicat istoria.

Acești doi bărbați trebuie, că au ținut icoana din Blaj numai de un simulacru al celei originale din Viena; drept imitația, duplicatul, copia, carea cum am văzut, o destinate episcopul Maior a-o trimite la Prizlop și carea din ceva cauze, nu se trimisese acolo nici când!

De părerea acestor istorici se pare, că e și dl. Boros redactorul istoricului mănăstirii Prizlopului, publicat în șematismul diecezii Logojului din anul mântuirii 1903, al unirii 200 și al diecezii 50; căci acest redactor cu tot dinadinsul să ferește nu cumva să scape vr'un cuvânt nesocotit despre gingașa istorie a icoanei; măcar despre alte epizoade, mult mai neînsemnate pentru trecutul mănăstirii, face abundentă vorbă⁴⁾.

Nu altcum gândește în timpul mai nou și cronicarul zilei de 13 Mai 1913. Acesta descriind ducerea icoanei cu litfa din Blaj până la Prizlop, să esprimă, că e: „suboscuro istoria Vergerii Prizlopului”.

Dealtcum în sfârșit chiar în ținută oficială a bisericii se întrezește un fel de rezervă, cautelă, cu privire la originalitatea și axiopiștia

¹⁾ Konferenz-Protokoll vom 21. Deczember 1812, No. 2831/3635 1812. — ²⁾ Resol. aug. la No. 2831/3635.

³⁾ Vortrag der ungarischen Kanzlei vom 16. Juli 1813, No. 2706.3344 1813. — ⁴⁾ Resoluția preafinală la actul No. 2707/3344 1813.

chipului conzervat în Blaj și predat apoi după insistenții stăruitoare mănăstirii din Prizlop!

Cronicarul „Unirii” dl. Coltor ne spune că „Icoana aceasta... (era) grijită sub zăvor de Șuluf și Vancea”. *Icoanele dovedite ca miraculoase însă, conform datinei și normelor în vigoare, nu se pot ținea sub obroc și sub încuioare, ci se afișază la loc potrivit și accesiver pentru închinare!* Strămutarea lor din o biserică la alta se poate face numai pe lângă asentimentul special al papei, cerut și obținut în calea congregației⁵⁾. Descrierul călătoriei icoanei din Blaj la Prizlop, nu ne referă despre astfel de demers, ci fixază că: „cu concesiă mitropolitului”, s'a transportat *vechea icoană a Vergurii dela Prizlop*“.

5. Descrierea icoanelor din 1764 și din 1913.

N'am fost norocos până acum, să văz cu ochii mei, nici icoana din Viena, nici cea din Blaj, dusă în 1913 la Prizlop. Descrierea o fac deci după scrisul altora. „Fides penes auctorem”!

Despre cea din 1764, carea era în Blaj și a lăcrămat la moartea episcopului Aron, apoi fu dusă la Viena știm foarte puțin; abia câteva cuvinte, cu cari își introducea raportul său din 23 Iunie 1764, călugărul Filotei László, ecleziarhul și prefectul bisericii episcopale, către mitropolitul din Strigon Francise Barkoczy, privitor la lacramarea icoanei.

Icoana era așezată în bisericuța curții, pe iconostasul de lemn la dreapta. Dela padiment era aridicată de doi coți. După forma grecească era zugrăvită pe o scândură cioplită din tei, groasă de doi policari, bine uscată. În jurul ochilor icoanei, tabla aceasta de trei nu avea nici un nod și nici alte semne naturali de ceva umezeală. Era gătită căm cu vr'o 30 de ani înaintea 1764. Asta e totul, nici o cirtă mai mult! Pentru mai bună orientare excerpt aici textul original: „Sudorem in icone Beatissimae Virginis Mariae in tiliaceo duorum pigmentorum crasso a triginta circiter annis exsicato sine ullo circa acculos nodo, ac sine ullis naturalibus ejusmodi humoris vestigiis dolato assere, more Graecorum depicta, stante a dexteris in frontispicio sanctuarii ex lignis erecto a terra duarum ulnarum alta.”

Icoana dusă la Prizlop în 1913, are înălțimea de 83 cm. lată de 62. E cuprinsă în un cadru de lemn cu ușă de sticlă, care se poate închide și deschide. Cadru e lat de 67 cm și lung de 86 cm.

E zugrăvită în culori vii pe o tablă de lemn și înfățișează Maica Domnului cu pruncul Isus pe brațul stâng, cu mâna dreaptă spre binecuvântare, iar în stânga „ine înfășurat un sul de hârtie.

Ca stafagii are, jur împrejur 33 chipuri mici. Sus, în colțul drept, un înger cu cruce, în stânga alt înger cu două ripizi, una într'o mână alta în cealaltă.

Pe marginea ramei deasupra poastă inscripția: „Aceste sfinte și dzecești icoane și tâmpla de sus până jos pe cum se vede s'a zugrăvit cu toată osârdia și osteneala eromonahului Varlaam Toplița împreună cu Ioan dascălul sin (fiul) Erei (preotului) Balint. Idita Miclăuș Cristina.”

(Va urmă.)

⁵⁾ Așa susține azi critica istoriografiei noastre. Combină N. Iorga Istoria literaturii române în sec. al XVIII-lea București 1901. vol II. 168, 182, 187, 189, 193, 194 Cîmp. o. c. 113, 131, 143 I, 137, 140 și 144 U.

⁶⁾ Mária Pócs Nefelejts, Ungvar 1899 pag. 20 —

⁷⁾ Hodinka Antal, A munkácsi püspökség története, Budapest 1909 pag. 779. — ⁸⁾ Conf. Foia oficioasă diec. Logojului pe 1915 Nr. 24, acolo admite autenția icoanei.

⁹⁾ S. C. C. 30 Iul. 1620; 22 Dec. 1621 și 31 Iul. 1708

INFORMAȚIUNI.

Aniversarea zilei nașterii Maj. Sale Regina Maria. Vineri, în 16/29 Oct. din privilegiul aniversării zilei nașterii a Maj. Sale regina Maria s'a oficiat în biserică catedrală un Te Deum prin P. S. Sa părintele nostru episcop Ioan, asistat de protoierei Dr. Gh. Ciuhandu, M. Păcățian, Tr. Vățian și Dr. T. Botiș și diaconul Ioan Cioara. Au asitat toate autoritățile civile și militare, corpul didactic și elevii

tuturor școalelor române din localitate și public numeros. După terminarea rugăciunii de mulțumită d-l general *Daschievici* a ținut o cuvântare ocazională trupelor postate în piața catedralei, după care a urmat defilarea companiilor de onoare.

† **Mama M. S. Regine a răposat.** A. Sa Regală *Maria*, ducesă de de Saxa-Coburg-Gota, mama M. Sa e Regina Maria, a încetat subit din viață. Născută la 5 Oct. 1853 defuncta a fost soția A. S. Regale ducele Alfred de Saxa-Coburg-Gota duce de Edinburg, mort în anul 1900 și sora fostului Țar Alexandru al II-lea. Doliul Maj. Sale Reginei e al țării întregi. Ne plecăm capetele în fața mormântului al industriei Mame a celei iubite Regine.

† **Regele Greciei Alexandru a decedat.**

Logodna, principesei *Elisabeta* cu principele *Gheorghe* al Greciei s'a celebrat în 13 Octomvrie în Castelul Pelisor din Sinaia.

Proiect de unificare. A organizației bisericii autocefale ortodoxe din România întregită. Sub acest titlu a apărut o broșură privitoare la noua organizare bisericească, de dl Dr Valeriu Șesan, profesor de dreptul canonic la facultatea teologică din Cernăuți. Prețul 5 lei.

Inaugurarea solemnă a Universității din Cernăuți a avut loc Duminecă, în 24 Octomvrie în prezența familiei regale și a reprezentanților înaltelor noastre instituțiuni culturale.

La universitatea noastră din Cernăuți s'au înscris în anul acesta foarte mulți studenți din Basarabia, între cari însă nici un român, toți sunt ovrei. Orașul e plin de tipuri străine, îmbrăcate în uniforme rusești, cizme înalte și ciudate, șapci cu cozorve mari.

Greva generală a încetat pretutindeni, grație măsurilor energice luate de guvern. Trenurile circulează regulat.

Unificarea legislativă. Ministrul justiției a numit o comisiune specială pentru unificarea legislativă a diverselor legiuri sub președenția dlui C. Manolescu *Râmniceanu*.

Doamnele dela Capșa. Două doamne modest „îmbrăcate” — deci fără ciorapi de mătăasă — intră în cofetăria Capșa și se instalează la o masă, lângă fereastră. Ua chelner, grav, apare. Una din doamne comandă: „— Două prăjituri!” Chelnerul, grav, dispăre și când reapare, emoția lui este la culme. Cele două doamne... Împleteau la ciorapi. În fața cofetăriei multă lume, comenta, zgomotos, evenimentul. Erau două dame franceze din Lous-le-Saulnier, care au voit să dea o lecție... bucureștencelor.

Mort de infometare. Engiezi au arestat, înainte cu două luni, pe primarul irlandez Mac Swiney din localitatea Cork, pentru motive politice. Primarul arestat a refuzat orice mâncare. Acum, după temniță de două luni, arestatul irlandez a murit de infometare.

Aviz.

Să aduce la cunoștința celor interesați, că — după ce acum s'au pus în vânzare timbrele noi, — la administrațiunea cassei consistoriale se vor licvida și solvi de aci înainte numai acele chitanțe, cari vor fi provăzute cu timbrul legal, conform ordinului circular al Ministerului de finanțe Secretariatul general din Cluj No. 7936—1920 apărut în Gazeta Oficiala No. 10 dela 1 Iunie 1920.

Arad, la 7/20 Octomvrie 1920.

Administrațiunea cassei consistorului diecezan gr. or. român Arad.

PARTEA OFICIALĂ.

Concurse.

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc-cantoral dela școala confesională ort. română din **Miniș**, să publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foia oficioasă „Biserica și Școala” pe lângă sălarul următor:

1. Locuință, grădină și folosirea izlazului școlar.

2. Salar în bani 600 lei. Întregirea sălarului să va cere dela stat, care și până aci a fost pus în curgere.

3. Venitele cantonale îndatinăte.

4. 5 stângini de lemne pentru încălzirea salei de învățământ.

5. Scripturistică 50 lei. Conferință 50 lei.

6. Pentru curățirea, încălzirea și tăiatul lemnului necesare la sala de învățământ să va îngriji comuna bisericească.

Alesul învățător va avea să provadă și cantoralul, și se instrueze elevii în cântările bisericești, să-i conducă în toată Duminecă și sârbători la sf. biserică și să cânte cu ei.

Pentru instruirea și conducerea corului vocal bisericesc alesul învățător va primi onorar deosebit dela comuna bisericească, care să va vota ulterior.

Reflectanții sunt avizați a-și înainta recursele lor instruite cu documentele necesare, adresate comitetului parohial din Miniș la P. O. oficiu protopopesc din Radna; iar în careva Duminecă ori sârbătoare a se prezenta în sf. biserică din Miniș, pentru a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Miniș, din ședința comitetului parohial, ținută la 20 Septemvrie (3 Octomvrie) 1920.

Petru Pelle, prezide. *Vasilie Demșorean*, notar.

În conțelegere cu mine: *Procopie Givulescu* m. p., presbiter.

—□—

1-3

Să escrie concurs cu termen de **15 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala” pentru îndeplinirea postului vacant învățătoresc dela școala conf. ort. rom. din **Chier**.

Venite: 1. Salar dela comuna bis. 500 Lei și folosirea alor 2 jugh. pământ, computată în 25 Lei, precum și întregire legală dela stat asigurată deja. 2. Cvarțir și grădină. 3. Pentru conferință 20 Lei și scripturistică 20 Lei. 4. Pentru immormântări, unde va fi poftit 5 Lei.

Curățirea din lăuntru a locuinței inv. îi revine învățătorului precum și suportarea dărilor după beneficiul său. De asemenea se îndatorează învățătorul ales a provădea cantoralul, a conduce elevii la serviciul divin, a-i instrua în cântările bis. și a cânta cu dâșii răspunsurile liturgice fără remunerație deosebită.

Cei ce doresc a ocupa acest post își vor înainta rugarea adresată Comitetului par. din Chier la P. O. oficiu ppsc. din Șiria, iar pentru a se face cunoscuți poporului din Chier se vor prezenta în sf. biserică de acolo. La rugare vor adnexa: extras de bolez, atestatul din clasa ultimă a școalelor medii, diploma inv., atestatul despre îndatoririle sale față de miliție și eventualele atestate de serviciu.

Chier din ședința com. par. dela 27 Iulie 8 August 1920.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Mihail Lucața*: ppresbiter inspector școlar.

—□—

1-3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante din **Nădab**, (județul Arad), fostă a demisionatului paroh Nestor Blaga, se escrie concurs repetit cu termen de **30 zile**, dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala.”

Beneficiul de paroh constă: 1. Una sesiune parohială. 2. Birul și stolele legale. 3. Dreptul de pășunat aparținător sesiei parohiale. 4. Congrua dela Stat, pentru care parohia nu garantează.

Alesul e îndatorat a suporta toate dările după beneficiul său și a catehiza la toate școalele din comună fără drept de remunerație dela parohie. Parohia e de clasa primă.

Deci dela recurenții se cere ecalificația de parohie de clasa I. precum e prescrisă în con-

cluzul Sinodului eparhial No. 84/910, ceea ce vor avea a o dovedi protopopului concernent înainte de ce se vor prezenta în fața alegătorilor, iar cei din alta Dieceză, totatunci vor mai dovedi, că au și consensul Consistorului Diecezan.

Având în vedere § 33 din Regl. par. și pe lângă prealabilă încunoștințare a protopopului concernent, recurenții sunt poftiți a se prezenta în sf. biserică din Nădab în vreo Duminică ori sârbătoare pentru a oficia, a cânta resp. a cuvânta și a se face cunoscuți alegătorilor.

Recursele ajustate cu documentele necesare și cu atestat despre serviciul de până acum, sunt a se înainta protopopului concernent în Chișineu (Kisjenő) județul Arad, în termenul concursual.

Ioan Popovici, notar com. par. Ștefan Merce, preș. com. par.

În conțelegere cu mine: Dr. Dimitrie Barbu, protopop.

—□— 1—3

Pentru îndeplinirea parohiei de clasa III. din Holtmizeș ppresb. Halmagiului deveni vacantă prin decedarea fostului paroh R. Hărduți, amăsurat ordinului v. Consistor din Arad Nr. 2232 din 1920, să publice concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție a acestuia în „Biserica și Școala“.

a) Sesiă parohială în estenziune de 13 jugh. 1380 stângeni patrați, de pe care dările publice ecvivalentul etc. va avea să le solvească alesul.

b) Birul parohial câte 1 măsură de cucuruz sfârmat în natură, adusă la locuința preotului, de fiecare număr de casă.

c) Stolele legale, dela înmormântări, botezuri și cununii.

d) Ne fiind casă parohială, până când va fi în stare să edifice una parohia va închiria pe speșele sale o casă acomodată cu grădină și supra edificate

e) Întregire dela stat conform cvalificației preotului ales, pentru care însă parohia nu ie nici o răspundere. Din vențele desub a, b și c, conform §-lui 26 din Reg. p. par. jumătate va beneficia văduva și orfanii repozatului preot un an întreg.

Alesul va fi îndatorat să catihizeze regulat în școala gr. ort. rom. primară din loc, fără altă remunerație dela parohie.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți ca recursurile lor ajustate cu toate documentele prescise și eventuale atestate de servicii iar cei din altă dieceză având să producă și act de consimțământ dela V. Consistor diec. din Arad respective dela P. S. S. D. I. Episcop diecezan, adresate comitetului parohial din Holtmizeș, să le subșteară oficiului ppresbiteral gr.-or. român din Halmagi până la termenul susindicat. Totodată pe lângă observarea §-lui 33 din Regulamentul p. parohii recurenții sunt poftiți a se prezenta în sf. biserică din loc în vreo duminică ori sârbătoare spre a servi respective cuvânta spre a face cunosțută poporului.

Din ședința comitetului par. din Holtmizeș ținută la 3 Oct. n. 1920.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Cornel Lazar ppresbiter.

—□— 1—3

Pentru îndeplinirea unui post de învățător-cantor devenit vacant la școala populară confesională ort. română din Pecica-română, (jud. Arad), se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“ cu următoarea dotațiune anuală:

1. Salar, conform Normei de salarizare, în vigoare, reflectându-se după necesitate și la ajutor dela Stat. 2. Relut de cvartir, eventual cvartir în natură și grădină. 3. Taxa stolară uzată la înmormântări și alte servicii. 4. Pentru scripturistica 20 Lei. 5. Conferință învățătorescă 20 Lei. 6. Curatorat 100 Lei. 7. Prund pentru legume. 8. Pentru încălzirea salei de învățământ se va îngriji comuna bisericească.

Învățătorul ales va avea să îndeplinească următoarele îndatoriri: 1. Va cercetă regulat sf. biserică cu elevii săi, pe cari îi va înstruă să cânte răspunsurile liturgice fără altă remunerațiune. 2. Va țineă strana. 3. Va țineă școala de repetiție la caz de lipsă. 4. Va conduce clasele, cari î se vor încredința din partea factorilor școlari. 5. Va conduce socoțile bisericești, culturale și fundamentale, întrucât î-se vor încredința, în care caz va primi o remunerațiune separată.

Reflectanții sunt poftiți să-și înainteze în termenul indicat recursurile adresate Comitetului parohial din Pecica-rom. la adresa P. O. Domn. Traian Vășian, protopop ort. rom. în Arad, având să acludă următoarele documente: a) Extras de botez. b) Diploma de învățător. c) Atestat de apartinență. d) Atestat de serviciu de până acuma. e) Eventual atestat despre destoinicia în conducerea corului vocal.

Dela recurenții se recere, ca sub durata termenului concursual să se prezenteze în vreo Duminică, ori sârbătoare în sf. biserică din loc spre a-și arată desteritatea în cant și tip c.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Traian Vășian, m. p. protopop, inspector, școlar.

—□— 2—3

Pentru întregirea vacantului post de preot-paroh din parohia Bara, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. O sesiă de pământ, parte arător, parte fânaț;

2. Intravilan parohial de 3/4 jugăr;

3. Stolele legale și

4. Eventuala întregire dela Stat.

Parohia este de clasa I, dar în sensul înaltei rezoluțiuni consistoriale Nr. 4201/1917, se admit și concurenți cu cvalificație de clasa a II. Întru-ât sunt din alte dieceze, trebuie să dovedească, tot atunci că au consimțământul Consistorului, respective al Episcopului diecezan, de a reflectă la această parohie.

Sunt poftiți mai departe ca, în termenul concursual, să se prezinte într'o Duminică sau într'o sârbătoare în sf. biserică din Bara (Caraș-Severin) spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic, eventual în slujire și în oratorie.

Petițiile instruate cu documentele de lipsă în sensul indicat mai sus, se trimit comitetului parohial din Bara, pe calea oficiului protopresbiteral gr. ort. rom. din Belinț (Timiș), în termenul concursual.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: Gherasim Sêrb, protopresbiter.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala conf. ort. română din comuna Bodrogul-nou, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Vențele sunt:

1. În bani gata 1200 coroane.

2. Cuartir corespunzător și grădină.

3. Stolele îndatinate.

4. Întregirea salariului conform clasei și gradației să va cere dela Stat.

Comuna se va îngriji de curățitul și încălzitul salei de învățământ.

La acest post se admit a recurge învățători eventual învățătoare având a-și trimite cererile lor ajustate în regulă și adresate Comitetului parohial, P. On. oficiu protopresbiteral din Vinga iar dânsii sunt rugăți a-se prezenta în vreo Duminică ori sârbătoare în biserică sf. mănăstiri Hodoș-Bodrog spre a se face cunoscut poporului.

Din ședința Comitetului parohial ținută la 19 Iulie (1 Aug.) 1920. Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Dr. P. Țucra, m. p. protopop.

—□— 3—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant d la școala confesională ort. română din Munar, filia Securigiului protopopiatul Vinga, se publice concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în organul oficios „Biserica și Școala“.

Salariul împreună cu acest post este:

1. Salar dela epitropia culturală 200 cor precum și 400 cor. la caz că aceasta dferință statul nu o va da. Întregirea salariului conform legii se va cere dela Stat până la suma fixată prin lege.

2. Cuartir liber în natură cu zidirile laterale, grădină intravilană și 1/2 juger extravilană.

3. Spese pentru conferință 20 cor.

4. Spese pentru scripturistica 50 cor.

Curățirea internă a locuinței învățătoresci cade în sarcine învățătorului respectiv, iar de curățirea pe din afară precum și de încălzirea salei de învățământ și de curator se va îngriji

comuna bis. Dela înmormântări la cari va fi poftit, va beneficia suma de 10 cor.

Dela recurenții se recere se aibă cvalificațiunea recerută. Reflectanții sunt poftiți a-și înainta oficiului protopopesc din Vinga în termenul fixat rugările adresate Comitetului parohial din Munar cu documentele recerute și a se prezenta întruna din Dumineci în sf. biserică din comuna matră Securgiu spre a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Munar din ședința Comitetului parohial ținută la 26 Aprilie (9 Maiu) 1920.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Dr. P. Țucra, m. p. protopop.

—□— 3—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala confesională din comuna Tilecuș, tractul Peșeș, să publice concurs cu termen de alegere 30 zile dela prima publicare, cu următorul beneficiu:

1. 10 jugere pământ parte arător, parte fânaț.

2. 240 Lei bani gata.

3. 10 cară lemne de foc.

4. Locuință și grădină de legume și ajutorul de stat promis din partea autorităților competente.

Alesul va fi obligat a prevedea și cantonatul pentru care va primi stolele obișnuite.

Doritorii de ocup. aceasta stațiune sunt a să adresa Comitetului parohial din Tilecuș și a să prezenta Dni protopresbiter tractual Alexandru Munteanu în Tileagd.

Vasilia Chirila, preș. comit. par. Georgiu Mezean, not. comit. par.

În conțelegere cu: Alexandru Munteanu, protopresbiter, inspector școlar.

—□— 3—3

Ad. 1549/1908

Pentru îndeplinirea postului de preot în parohia de cl. III-a Călățea, cu fili. Galșeni, se publice concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumente:

1. 25 jugere catastrale, pământ arător și fânațe și o parte pădure.

2. Dela una sută douăzeci numere de case, dela fiecare număr câte una vică cucuruz sfârmat.

3. Stolele obișnuite.

4. Întregirea dela stat, după cvalificația alesului.

Doritorii a ocupa această parohie sunt poftiți a-și înainta cererile de concurs, adresate Comitetului parohial din Călățea-Galșeni. Prea On. oficiu protopresbiteral în Tileagd, având danșii a se prezenta în sf. biserică din Călățea pentru a-și arată desteritatea în cântare, tipic și oratorie.

Comitetul parohial

În conțelegere cu: Alexandru Munteanu, protopresbiter.

—□— 3—3

Pentru îndeplinirea postului de paroh în parohia de cl. II-a Bălaia, protopresbiteratul Peșeșului, prin aceasta se publice concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Beneficiile:

1. Casă parohială și dependențele și un intravilan de 1 juger catastral

2. Pământ parohial de 8 jugere, arător și fânațe.

3. Birul preoțesc, câte-o vică de cereale, grâu, ori cucuruz sfârmat.

4. Întregirea dotațiunei dela statul român.

5. Stolele îndatinate.

Doritorii de-a ocupa această parohie să-și înainteze cererile de concurs, adresate Comitetului parohial din Bălaia, Prea On. oficiu protopresbiteral ort. rom. în Tileagd, în termenul statutar și cu stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, să-se prezinte poporului din Bălaia, în cantare Duminică ori sârbătoare, pentru dovedirea aptitudinilor în serviciul divin, cântare și oratorie.

Comitetul parohial

În conțelegere cu: Alexandru Munteanu, protopresbiter.

—□— 3—3

Cenzurat: Alexandru T. Stamat ad.